Ένταξη των προσφύγων στην αγορά εργασίας της Ευρώπης

Έρευνα για τις ανάγκες των εργοδοτών και συστάσεις για την ένταξη των μεταναστών στην εργασία

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Οι υπήκοοι τρίτων χωρών στην Ευρώπη εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν ισχυρούς φραγμούς στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας και να επιβαρύνονται περισσότερο από τους εγχώριους ως προς την απασχόληση. Το ποσοστό απασχόλησής τους είναι συνεχώς αρκετά χαμηλότερο από εκείνο των πολιτών της ΕΕ, ενώ οι γυναίκες και οι πρόσφυγες αγωνίζονται περισσότερο. Ακόμη και όταν απασχολούνται, συνήθως εργάζονται σε θέσεις που απαιτούν προσόντα χαμηλότερα των δεξιοτήτων τους, με χαμηλά μισθολόγια και χωρίς προοπτικές σταδιοδρομίας.

Η ένταξη στην αγορά εργασίας των πολιτών *εκτός* ΕΕ, δεν είναι μόνο καθοριστική για την αποτελεσματική ένταξή τους στις ευρωπαϊκές κοινωνίες, αλλά και για τις οικονομίες των κρατών μελών. Ωστόσο, εξακολουθεί να υπάρχει μια αναντιστοιχία μεταξύ της αγοράς εργασίας και των προφίλ των μεταναστών. Οι ενδιαφερόμενοι, συμπεριλαμβανομένων των εργοδοτών, συχνά δεν έχουν γνώση σχετικά με τις δεξιότητες των μεταναστών όσον αφορά στην απασχόληση ή/και τη διαχείριση της ποικιλομορφίας και εξακολουθούν να διατηρούν στερεότυπα και διακρίσεις. Από την άλλη πλευρά, η σφαιρική πληροφόρηση, η κατάρτιση, η απασχόληση και η καθοδήγηση των μεταναστών αποτελούν ενέργειες ικανές να προσελκύσουν τους πολίτες εκτός ΕΕ και εξακολουθούν να είναι σπάνιες.

Το έργο «**MILE Migrants Integration in the Labour market in Europe**» (821725-AMIF-2018-AG-INTE) - που χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης - πραγματοποίησε έρευνα στις τέσσερις συμμετέχουσες χώρες : Αυστρία (περιοχή του Τιρόλου), Ελλάδα

This project was funded by the European Union's Asylum, Migration and Integration Fund under grant agreement No 821725

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με το συμφωνητικό επιχορήγησης αρ. 821725

(περιφέρειες Αττικής και Δυτικής Ελλάδας), Ιταλία (περιοχή Λομβαρδίας) και Ισπανία (περιφέρεια της Καταλονίας).

Το έργο MILE συντονίζεται από το ICEI: Istituto Cooperazione Economica Internazionale και υλοποιείται σε συνεργασία με το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο-Ερευνητική Ομάδα DAISSy, την Ολυμπιακή Εκπαιδευτική & Συμβουλευτική ΕΠΕ (φορείς-εταίρους στην Ελλάδα) καθώς και επτά ακόμη διακρατικούς φορείς στις συμμετέχουσες χώρες, με στόχο την ανάπτυξη, εφαρμογή και ενσωμάτωση ενός αποτελεσματικού μοντέλου ολοκληρωμένων υπηρεσιών για την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας. Ακόμη στοχεύει την κινητοποίηση των φορέων για τον εντοπισμό των ικανοτήτων και των πολιτιστικών, κοινωνικών και οικονομικών αναγκών των μεταναστών.

Η έρευνα στόχευε να εντοπίσει:

• Προκλήσεις, εμπόδια και ευκαιρίες από την πλευρά των εργοδοτών, σχετικά με την ένταξη στην εργασία των υπηκόων τρίτων χωρών.

• Δεξιότητες των εργοδοτών (νομικές, διαπολιτισμικές κ.α.) μέσα από την στήριξη των φορέων κατάρτισης και απασχόλησης στην φάση που επιλέγουν και καταρτίζουν υπαλλήλους που προέρχονται από τρίτες χώρες, ως προς την ένταξη στην αγορά εργασίας.

• Δεξιότητες και επαγγελματικά προφίλ που χρειάζονται οι εταιρείες και η αγορά εργασίας.

Η έρευνα χωρίζεται σε τρία επίπεδα:

1. Σε **Ερευνητική εργασία** που εντόπισε τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, στην οποία οι εταίροι συνέλεξαν σημαντικές πληροφορίες με βάση τους τρεις παραπάνω άξονες. Η έρευνα αυτή διεξήχθη από κάθε εταίρο για να εντοπίσει την υπάρχουσα κατάσταση σε τοπικό επίπεδο. Ωστόσο, είχε επίσης εθνικό πεδίο εφαρμογής με περιφερειακή εστίαση. Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, σχεδιάστηκαν ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια και ερωτηματολόγια για συνεντεύξεις, με στόχο την επικύρωση, την επεξεργασία και τη διεξαγωγή των ευρημάτων.

2. Σε **Ποιοτική Έρευνα** που χρησιμοποίησε καθοδηγούμενες συνεντεύξεις για τον προσδιορισμό των πτυχών της ποιότητας. Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 40 συνεντεύξεις.

3. Σε **Ποσοτική Έρευνα** που χρησιμοποίησε ερωτηματολόγιο on-line / off-line για να ποσοτικοποιήσει τις ερευνητικές πτυχές. Υποβλήθηκαν συνολικά 131 ερωτηματολόγια.

This project was funded by
the European Union's Asylum, Migration and Integration Fund
under grant agreement No 821725

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από
το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης
με το συμφωνητικό επιχορήγησης αρ. 821725

AMIF

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από τον Μάρτιο έως τον Μάιο 2019 και ομάδα-στόχος ήταν κυρίως εργοδότες καθώς επίσης συνεταιρισμοί , οργανισμοί και οργανώσεις.

Ο σκοπός δεν ήταν η διεξαγωγή της έρευνας σε εθνικό επίπεδο, αλλά η λήψη στιγμιοτύπου των σημερινών προκλήσεων και αναγκών στις περιοχές ενδιαφέροντος. Τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν είναι ωστόσο δυνατόν να χρησιμοποιηθούν και για έρευνα σε ευρύτερο γεωγραφικό πεδίο.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

ΠΡΟΣΛΗΨΗ-ΥΠΗΚΟΟΙ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

Όσον αφορά στην **πρόσληψη** των υπηκόων τρίτων χωρών η έρευνα έδειξε:

• Η χρήση μη επίσημων τρόπων πρόσληψης ανθρώπινου δυναμικού (παραπομπές από συναδέλφους) είναι μια πολύ ισχυρή τάση στην Ελλάδα και ένας συνηθισμένος τρόπος στην Ισπανία. Η Ιταλία και η Αυστρία χρησιμοποιούν κυρίως άλλους τρόπους εύρεσης ανθρώπινου δυναμικού, όπως τα κοινωνικά μέσα και το Διαδίκτυο.

• Η χρήση συνηθισμένων διαδικασιών για την αξιολόγηση νέων υποψήφιων για εργασία χρησιμοποιούνται για πολίτες εκτός ΕΕ σε όλες τις χώρες.

• Οι εργοδότες δεν έχουν ενημέρωση για τα προγράμματα πρακτικής άσκησης ή/και μαθητείας για την πρόσληψη πολιτών εκτός ΕΕ.

• Οι εργοδότες έχουν γενικά χαμηλή ή πολύ χαμηλή γνώση όσον αφορά στις πολιτικές πρόσληψης που ενθαρρύνουν την ποικιλομορφία.

• Η γλώσσα θεωρείται ως σημαντικό εμπόδιο για την πρόσληψη υπηκόων τρίτων χωρών σε όλες τις χώρες.

• Η έλλειψη γενικής εκπαίδευσης αποτελεί εμπόδιο για την πρόσληψη υπηκόων τρίτων χωρών σε όλες τις χώρες.

• Η εθνική στήριξη για την πρόσληψη και την απασχόληση υπηκόων τρίτων χωρών αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για την πρόσληψη τους στην Ελλάδα και την Ισπανία. Αναφέρεται ως φραγμός από μέρους των Ιταλών εργοδοτών, αλλά όχι από τους Αυστριακούς εργοδότες.

This project was funded by
the European Union's Asylum, Migration and Integration Fund
under grant agreement No 821725

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από
το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης
με το συμφωνητικό επιχορήγησης αρ. 821725

• Η πολιτισμική ενσωμάτωση δεν φαίνεται να αποτελεί πολύ σημαντικό εμπόδιο για την πρόσληψη μεταναστών σε όλες τις χώρες.

• Η πρόσληψη μεταναστών στην Ελλάδα, την Ιταλία και την Ισπανία δεν είναι εύκολο έργο λόγω της γραφειοκρατίας που περιλαμβάνει. Η εθνική νομοθεσία, οι κανόνες και οι διαδικασίες για τους υπηκόους τρίτων χωρών να αποκτούν θεώρηση, άδεια παραμονής ή εργασίας είναι αρκετά περίπλοκες, μάλλον περιοριστικές και σίγουρα χρονοβόρες.

• Οι περισσότερες ελληνικές και ισπανικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα δεν διαθέτουν ειδικές πολιτικές για τη διαχείριση της ποικιλομορφίας ή την υποστήριξη εργαζομένων εκτός ΕΕ.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ- ΥΠΗΚΟΟΙ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

Όσον αφορά στην **απασχόληση** των υπηκόων τρίτων χωρών η έρευνα έδειξε:

• Οι περισσότεροι εργοδότες έχουν από 1-15 υπηκόους τρίτων χωρών.

• Οι περισσότεροι υπήκοοι τρίτων χωρών είναι νέοι, ηλικίας μεταξύ 18 και 35 ετών.

• Οι περισσότεροι άνδρες υπήκοοι τρίτων χωρών απασχολούνται στην Ελλάδα και την Ισπανία.

• Οι περισσότεροι υπήκοοι τρίτων χωρών είναι πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

• Οι περισσότεροι υπάλληλοι τρίτων χωρών που απασχολούνται, δεν έχουν επιπλέον προσόντα από αυτά που απαιτούν οι θέσεις εργασίας τους.

• Οι περισσότεροι υπήκοοι τρίτων χωρών διαθέτουν μέτριες γλωσσικές δεξιότητες.

• Σημαντικά εμπόδια για την απασχόληση των μεταναστών σε όλες τις χώρες είναι τα νομικά ζητήματα και το περιορισμένο δικαίωμα στην εργασία στη χώρα υποδοχής.

• Η χρήση των μεσολαβητών / εξωτερικών συμβούλων για την υποστήριξη της απασχόλησης των υπηκόων τρίτων χωρών είναι γενικά πολύ περιορισμένη.

• Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων επεσήμανε ότι η απασχόληση υπηκόων τρίτων χωρών ήταν μια πολύ θετική εμπειρία.

This project was funded by
the European Union's Asylum, Migration and Integration Fund
under grant agreement No 821725

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από
το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης
με το συμφωνητικό επιχορήγησης αρ. 821725

AMIF

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ-ΥΠΗΚΟΟΙ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

Όσον αφορά στο **επαγγελματικό προφίλ** των υπηκόων τρίτων χωρών η έρευνα έδειξε:

• Σε όλες τις χώρες, οι γλωσσικές δεξιότητες θεωρούνται σημαντικές, είτε με τη μορφή προφορικής επικοινωνίας είτε με τη μορφή της ακρόασης και της κατανόησης.

• Η πολύγλωσση λεκτική επικοινωνία μπορεί να θεωρηθεί πολύτιμη δεξιότητα για την εύρεση εργασίας σε πολλά υποσχόμενους τομείς (δηλαδή τον τομέα του τουρισμού).

• Ο επαγγελματισμός, η ομαδική εργασία και η διαχείριση των συγκρούσεων αποτελούν τις σημαντικότερες δεξιότητες συνεργασίας. Η μάθηση θεωρείται επίσης σημαντική, ενώ οι δεξιότητες όπως η ηγεσία και η δικτύωση/διαπραγμάτευση έλαβαν χαμηλότερες αξιολογήσεις.

• Οι ψηφιακές δεξιότητες μπορούν να θεωρηθούν σημαντικές για την εύρεση εργασίας σε συγκεκριμένους τομείς από τότε που έλαβαν, μάλλον υψηλές αξιολογήσεις σε ορισμένες χώρες. Ωστόσο, δεν φαίνεται να είναι τόσο σημαντικές, όσο θεωρούνται για τους υπηκόους τρίτων χωρών.

• Για τις χώρες της Νότιας Ευρώπης, η κριτική σκέψη και η επίλυση προβλημάτων θεωρείται σημαντική δεξιότητα.

• Η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία θεωρείται πολύτιμη στην Ελλάδα και στην Ισπανία, αλλά όχι τόσο στην Ιταλία και την Αυστρία.

• Σε όλες τις χώρες, οι προσφορές θέσεων εργασίας που πρόκειται να αυξηθούν τα επόμενα χρόνια βρίσκονται στους εξής τομείς:

- ✓ Πωλήσεις και Υπηρεσίες
- ✓ Επιχειρήσεις, Οικονομικά και Διοίκηση

Στην Ιταλία, σημαντική αύξηση αναμένεται στο τομέα των μεταφορών , εξοπλισμού και στο τομέα της υγείας.

This project was funded by
the European Union's Asylum, Migration and Integration Fund
under grant agreement No 821725

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από
το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης
με το συμφωνητικό επιχορήγησης αρ. 821725

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Βάση των αποτελεσμάτων της έρευνας , προτείνονται οι ακόλουθες πολιτικές:

1. **Ηλεκτρονικές υπηρεσίες για την διαχείριση πρόσληψης υπηκόων τρίτων χωρών**

Απαιτούνται ηλεκτρονικές υπηρεσίες για την αναζήτηση υπηκόων τρίτων χωρών, κυρίως γι' αυτούς που έχουν δεξιότητες εξειδίκευσης. Αυτό απαιτεί τυποποιημένες διαδικασίες για τη συλλογή και κατηγοριοποίηση των δεξιοτήτων και των προσόντων των μεταναστών και τη χαρτογράφησή τους σε επαγγελματικά προσόντα (ταξινόμηση δεξιοτήτων της ΕΕ). Επίσης προτείνονται οι υπηρεσίες αυτές να παρέχουν τις προσφερόμενες θέσεις εργασίας για τους υπηκόους τρίτων χωρών. Οι υπηρεσίες αυτές θα πρέπει να προωθούν στην πράξη την ίση πρόσβαση στην απασχόληση εξασφαλίζοντας ίση μεταχείριση όσον αφορά την πρόσληψη, την εξέλιξη της σταδιοδρομίας, τις συνθήκες εργασίας, την αμοιβή, την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία.

2. **Υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για τη διαχείριση διοικητικών διαδικασιών**

Απλούστευση των νομικών και διοικητικών διαδικασιών μέσω της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που διαχειρίζεται νομικές υπηρεσίες και σχετίζεται με την πρόσληψη και την απασχόληση των υπηκόων τρίτων χωρών.

3. **Ηλεκτρονική Θυρίδα για πληροφορίες σχετικά με την πρόσληψη και την απασχόληση για υπηκόους τρίτων χωρών**

Ηλεκτρονική υπηρεσία που παρέχει υποστήριξη και προσανατολισμό σε όλα τα θέματα που σχετίζονται με την πρόσληψη και την απασχόληση πολιτών εκτός ΕΕ. Κατευθυντήριες γραμμές για τους εργοδότες που προσλαμβάνουν ή προτίθενται να προσλάβουν πολίτες εκτός ΕΕ. Σε απευθείας σύνδεση (on-line) υποστήριξη με τη βοήθεια διαμεσολαβητών για τη διαχείριση των θεμάτων διαφορετικότητας. Συνεργασία με σχετικούς φορείς για την παροχή εξειδικευμένης υποστήριξης.

4. **Ευκαιρίες για εργοδότες που προσλαμβάνουν υπηκόους τρίτων χώρων**

This project was funded by
the European Union's Asylum, Migration and Integration Fund
under grant agreement No 821725

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από
το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης
με το συμφωνητικό επιχορήγησης αρ. 821725

Οι εργοδότες που απασχολούν μετανάστες πρέπει να υποστηρίζονται από εθνικούς ή περιφερειακούς οργανισμούς και να λαμβάνουν μειωμένες φορολογικές παροχές. Παροχή χρηματοδότησης για την ενθάρρυνση των εργοδοτών να δημιουργήσουν ευκαιρίες μαθητείας.

5. Ταχύρρυθμα προγράμματα για εκμάθηση της γλώσσας

Ταχύρρυθμα προγράμματα (π.χ. με διάρκεια 6 μηνών) για την εκμάθηση βασικών γλωσσικών δεξιοτήτων και για την εκμάθηση συγκεκριμένων όρων εργασίας.

6. Προγράμματα δια βίου κατάρτισης για τους υπηκόους τρίτων χωρών

Προγράμματα διά βίου κατάρτισης και επανεκπαίδευσης για υπηκόους τρίτων χωρών που πρέπει να αποκτήσουν βασικές δεξιότητες ή να αναβαθμίσουν τις υπάρχουσες ικανότητές τους για να αποκτήσουν καλύτερες ευκαιρίες απασχόλησης

7. Προγράμματα κατάρτισης για εργοδότες

Προγράμματα κατάρτισης για εργαζόμενους που πρέπει να εργάζονται σε διαφορετικά περιβάλλοντα.

Το πλήρες κείμενο της έρευνας (στην Αγγλική γλώσσα) είναι διαθέσιμο στο σύνδεσμο: https://projectmile.eu/2019/07/31/find-out-mile-research-results/

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το έργο "**MILE: Migrants Integration in the Labour Market in Europe**", μπορείτε να επισκεφτείτε την ιστοσελίδα https://projectmile.eu/ και την ομάδα του στο facebook.com/MILEProject/

Επίσης, μπορείτε να επιστεφτείτε την ιστοσελίδα της Ερευνητικής Ομάδας DAISSy-ΕΑΠ (http://daissy.eap.gr) και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (FaceBook, Twitter).

Μπορείτε να λάβετε πρόσθετες πληροφορίες μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος σε info@daissy.eap.gr

This project was funded by
the European Union's Asylum, Migration and Integration Fund
under grant agreement No 821725

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από
το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης
με το συμφωνητικό επιχορήγησης αρ. 821725

AMIF

This project was funded by
the European Union's Asylum, Migration and Integration Fund
under grant agreement No 821725

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από
το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης
με το συμφωνητικό επιχορήγησης αρ. 821725